

aantonen hoe de centrale problemen van talloze invloedrijke postmoderne schrijvers waaronder dan vooral Haraway, Deleuze en Guattari worden verwerkt. Dit artikel kan niet de hele wijdte van deze alternatieve interpretatieve houding behandelen, maar hopelijk wel een initiële rechtvaardiging voor zijn verwoording.

Problematische status

Tussen 1979 en 1994 heeft het Nederlandse Danstheater vijf keer New York bezocht. Kylians werk trok voor het eerst de aandacht van de critici in 1978 tijdens het Spoleto Festival in Charleston, South Carolina, waar *Sinfonietta* in première ging. Vele Amerikaanse critici riepen Kylian uit tot één van de beste choreografen van zijn generatie. Na deze veelbelovende start keerde het gezelschap terug naar New York voor een reeks van vijf bezoeken, beginnende bij de voorstellingen in het City Center in 1979, dan in het Metropolitan Opera House in 1981, 1982 en 1987 en uiteindelijk in de Brooklyn Academy of Music in 1994 in het kader van het

Next Wave Festival. Tijdens deze opeenvolgende seizoenen ontstond er een breuk binnen de Amerikaanse kritiek. Sommige critici meenden dat zijn choreografie het werk van een 'genie' was, andere noemden het 'een eindeloze sequentie van gladde, lege beelden die de kijker pakken zoals ook reclamebeelden dat doen, namelijk door de aandacht te trekken zonder echte inhoud te leveren'. Kylians problematische status in de Amerikaanse kritiek is duidelijk als we kijken naar de kritische reacties op zijn werk tussen 1978 en 1994. Drie thema's duiken hier telkens weer op. Het eerste thema gaat over het contrast tussen Europese en Amerikaanse choreografen, publieken en smaken, waarbij Kylian als Europeaan vaak wordt gepositioneerd als de verontrustende 'andere' wiens werk als pretentiefus en te expressionistisch wordt beschouwd. Het tweede thema focust op kwesties omtrent 'multiculturaliteit' en de relatie van Kylian tot niet-westerse tradities. Het derde houdt zich bezig met de vraag of Kylians werk oppervlakkig en trendy is of es-

thetisch diepgaand. Ik moet hierbij opmerken dat mijn studie van de teksten over Kylians choreografie zich concentreert op opvoeringen van het basisgezelschap in New York en op ongeveer veertig recensies van de belangrijkste New Yorkse kranten en tijdschriften, waaronder de New York Times, New York Post, Village Voice, New Yorker en Dance Magazine. Ongeveer vijftien recensenten werden behandeld, onder meer Clive Barnes, Jack Anderson, Burt Supree, Anna Kisselgoff, Arlene Croce, Deborah Jowitt, Marcia Siegel, Doris Hering en Tobi Tobias.

Zoals hierboven reeds vermeld, gaat het eerste thema over het feit dat Kylian door de critici constant als een buitenstaander wordt beschouwd, meer bepaald als een ouderwetse, 'Europese' choreograaf. Anna Kisselgoff, hoewel een van Kylians grootste bewonderaars, plaatst Kylians roots in een oudere moderne traditie, die van het Centraal-Europese dans-expressionisme. Zij schrijft dat Kylian een expressionist en neoromanticus is, die emotie

Jiri Kylian / Hans Gerritsen

